

Izdaja zavod za gospodar-
sko propagando Domžale,
Ljubljanska 92 — Ureja
uredniški odbor — Odgo-
vorni urednik Milan Flerin
— Izhaja vsakega 15. v me-
secu — Ziro račun 508/
602-6 — Cena 20 dinarjev
— Tiska tiskarna »Toneta
Tomšiča« v Ljubljani

Občinski poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALE

Gospodarska reforma in cene

Gospodarska reforma nikakor ne pomeni navijanja cen ali da bi si s podražitvami prilasčali sadove dela delovnih ljudi.

Spremembe cen in drugi instrumenti reforme bodo res formirali življenske stroške na ustrezno višji ravni, kar terja neko korekturo osebnih dohodkov, da bi se njihova realna vrednost približala tej ravni. Kako pa bodo kolektivi razumeli to »korekturo«, pa je ravno tako eden bistvenih problemov uresničevanja intencij reforme. Rešitev tega problema ni prav nič lahka in preprosta. Če bomo namreč razumeli to nalogo kot preprosto linearno zvišanje osebnih dohodkov, bi utegnili biti uresničitev temeljnega smisla reforme že v začetku ogrožena.

Vsem delovnim kolektivom je bilo narečeno, da razprava o ciljih gospodarske reforme ne sme ostati samo pri cenah, kar je sicer zelo važno, zlasti še, če gre za nerealne kalkulacije. Ne smemo pa dovoliti, da bi, ko govorimo o reformi, razpravljali le o obrobni vprašanji, namesto da bi segli v globino nerešenih ključnih problemov.

Kar se tiče cen in osebnih dohodkov govorimo preveč le o posledicah in premalo o vzrokih previsokih cen in premajhnih osebnih dohodkih. Če bomo osredotočili vso pozornost samo na posledice, se bomo izgubljali v malodušju, iz katerega zlepa ne bomo našli izhoda in prave rešitve. Ves problem moramo obravnavati kompleksno.

Eden takih pozitivnih ukrepov je v tem, da je skupščina občine Domžale npr. predlagala pristojnim organom, da se uvedejo marže v absolutnem znesku, kar edino lahko spodbuja trgovske organiza-

cije k prodaji kar največjih količin blaga po kar najnižjih cenah. V tem primeru bi si morala trgovina prizadevati, da doseže čim večji promet, oziroma čim večje število potrošnikov. To bi pa prav gotovo dosegli s politiko nižjih prodajnih cen. Potrošniki bodo kupovali blago v tistih trgovinah in pri tistih podjetjih, kjer jim bodo cene najbolj odgovarjale. Če je bilo po vojni kdaj potrebno široko sodelovanje ljudi, je to potrebno sedaj. Kot proizvajalci in upravljavci delovni ljudje ne smejo dovoliti, da bi imeli politiko cen v rokah posamezniki, medtem ko bi sami le pasivno spremljali igro števil, ki bi jih kot potrošnike udarila z visokimi cenami.

Na javnih tribunah, ki so bile organizirane v Radomljah, Moravčah in v Mengšu, je bilo med drugim tudi poudarjeno, da niti ukrepi ZIS o nadzorstvu nad cenami niti akcije inšpekcijskih služb ne bodo dale zaželenih rezultatov, če jih ne bo spremljalo najširše družbeno nadzorstvo. V sedanjih razmerah je še zlasti potrebna ne le vseljudska pobuda, ampak tudi množična kontrola.

Zelo važno je, da čutimo pozitivne težnje reforme in ji dajemo vso podporo, kar je eden izmed pogojev za njeno uresničevanje. Začela se je ena najbolj občutljivejših operacij reforme — usklajevanje cen, ki naj nas privede do novih odnosov med posameznimi gospodarskimi panogami in skupinami. To je zelo delikaten posel in zahteva strogo upoštevanje okvirov in meja, v katerih se lahko gibljejo cene. Samo, če bomo te ukrepe in meje upoštevali, bomo imeli polno poročstvo, da bomo doseženo raven življenjskega standarda zaščitili in obdržali,

Ali me bodo odpustili

Tako in podobno se sprašuje precej delavcev proizvajalcev-upravljavcev. Ali je tako vprašanje ob pogojih, v katerih so naši kolektivi in ob pogojih gospodarske reforme sploh mogoče? Saj se za gospodarsko reformo nismo odločili zato, da bomo nezvarjali manj, da bomo podprli naše neznanje, da bomo povečali socialne probleme, da si bomo sistematično znižali standard! Odločno »NE« bi se glasila izjava slehernega našega občana-ustvarjalca, če bi bilo v pogojih reforme samo slutiti tako namero. Toda reforma ni taka, kot jo praktično doživljamo in smo v tem verjetno tudi sami bolj ali manj prizadeto soudeleženi. Smiselni princip reforme je doseči ravno nasprotno od naših dosedanjih prizadevanj in pospeševanj ustvarjanja zaprtosti kolektivov, s čimer priznavamo našo nesposobnost na celi črti. V čem se odraža ta naša nesposobnost? Vsakdo izmed nas je voljan delati — ustvarjati — pridobivati. »toda le tako, kot je to delal doslej«, ob tem delovno poslovnem zaletu nihče ni pomislil, da bi način, pogoje dela in ustvarjanja vsaj malo spremenil in to celo na račun večjega telesnega naprezanja in ob manjši uporabi umske zmogljivosti. V takih primerih — saj drugačnih skoraj ni — postaja vprašanje v naslovu tega članka resna bojazen in zaskrbljujoč element marsikaterega zdravo mislečega proizvajalca.

Za boljšo predstavo si pogledjmo nekaj pogojev, ki odločilno vplivajo na našo obrtniško in polindustrijsko miselnost, iz katere ne najdemo izhoda. Izberimo kar vsak svoje podjetje:

- v naših delavnicah in dvoranah najdemo cele gore predelujočega materiala,
- nimamo pomožnega materiala, da bi proizvodnjo dokončali.
- nagrajevanje je nestimulativno.
- na mnogih delovnih mestih delajo delavci, ki takemu delu ne ustrezajo,
- na delovnih mestih se izbira »ujemo«,
- stalno menjamo proizvodnjo,
- imamo ogromne pomožne delavnice in službe,
- slaba je razporeditev delovnih mest in delavcev,
- delitev dela je neuskaljena,
- administracija ne dela v korist proizvodnje, temveč v korist ne vemo česa,
- imamo neažurno poslovanje,

Poglaviti mengeški problem, ureditev Prešernove ceste, se umika z dnevnega rega sestankov in zborov volivcev. Dela so se pričela in v kratkem bo cesta s pločniki vred asfaltirana

— Imamo nagrajevanje strokovnih in administrativnih kadrov po času.

— stroji tečejo pogosto prazno in so neizkoriščeni.

Lahko bi naštevati še in še, toda zakaj, niso to že dovolj tehtni razlogi da »pričnemo misliti«, da končno začnemo uporabljati svoje lastne umske sposobnosti in znanje. Ali nam še ni dovolj fizičnega garanja in priganjanja ter demagoških parol?

Kdo pa je pravzaprav poklican da razvozlja ta gordijski voz? Kolektivi — delno, samoupravni organi — njihova odločitev nima še pravih osnov, vodstvo in strokovne službe — da! In ravno njim naj velja naslovno vprašanje, ravno ti se morajo zamisliti o načinu in pogojih uporabe ogromnega umskega potenciala za rentabilno in ekonomično izkoriščanje vseh tistih ogromnih sredstev, ki smo jih vložili v stavbe in stroje na račun standarda delovnega človeka. Sedaj pa, ko bi moral proizvajalec-upravljaec začeti uži-

vati sadove tolikih naložb, ko bi že moral biti sredi racionalnega poslovanja, zvrčamo vso težo odgovornosti edinole nanj, ker bi sicer kršili princip nedotakljivosti. — Koga?

To potrjujejo sklepi samoupravnih organov delovnih organizacij kot npr.: »Do nadaljnjega ne sprejememo v kolektiv novih delavcev ali »študente diplomante razvezujemo pogodbenih obveznosti in jih ne zaposlimo«, ali »na podlagi strokovne analize ukinjamo to dejavnost in odpuščamo 50—100 delavcev«, ali »za celotno poslovanje podjetja je odgovoren celotni kolektiv«, ali »zaradi podražitve surovin smo prisiljeni dvigniti cene za 10, 20, 30, do 50 %«, ali »ker tržišče ne absorbira zalog, najamemo kredit« itd. Vse te in ostale proizvodne težave kot zastoj, neustreznost material, slaba kakovost, visoki proizvodni stroški in drugo so »simptomi«, ki kažejo na to, da nekdo v kolektivu ne opravlja svojih delovnih dolžnosti, da je nesposoben sodobno in

racionalno organizirati delo in da izkorišča rezultate naporov soproizvajalcev v prid svoje lagodne prizadevnosti in odgovornosti in neodgovornosti. Tako stanje nikakor ni v korist neposrednim proizvajalcem, je pa plod nezdruženosti v kolektivu, ki se ne zavedajo svojega neznanja in nesposobnosti in administrativno za vsako ceno izsiljujejo obstoj.

Kaj je treba torej storiti? Sedaj je naloga kolektivov, da spregovore, da postavijo odločne zahteve vodstvenim in strokovnim kadrom, da organizirajo tako poslovanje, da bo kolektivu in družbi v korist, pa tudi pogoj za dvig storilnosti in standarda, kajti dela je za vse dovolj in to koristnega! Opravljanje obilice nekoristnega dela in nedela, ki ga danes še visoko nestimulativno nagrajujemo, je odraz našega sedanjega stanja. Z odpravo le-tega se niti neposrednim proizvajalcem niti kreatorjem proizvodnje ne bo več vsiljevalo vprašanje: »Ali me bodo odpustili?«

Naše gospodarstvo v novih pogojih

Prva faza gospodarske reforme je za nami. Z namenom, da bi se gospodarske dejavnosti bolj uskladile med seboj, so bili odpravljeni nekateri družbeni prispevki in poiskana nova razmerja med cenami. Delovne organizacije so se znašle večinoma v bolj ali manj utesnjenem položaju. Tudi tistim, ki so trenutno še v kolikor toliko ugodnem visi nad ramo meč, ki ga bodo kaj hitro občutili, če bodo po starem skomigovale z rameni in fatalistično ubirale stara pota v svoji produkciji. Pot k mednarodni ravni v gospodarstvu, ki si jo je kot cilj izbrala gospodarska reforma, je strma.

Se tega vsi zavedamo? Je mogoče, da lahko čez noč postanemo kritični, če prej marsikdaj nismo bili? Samozavestno smo gospodarili kakor smo vedeli in znašli se šteli za razvito industrijsko občino in počasi — zaostajali za drugimi.

Da zaostajali! In to v časih, ki jih ne moremo šteti za težke. Samo pogledimo:

Končni učinek vsakega podjetja se vidi v njegovi prodaji. Delež, ki ga je gospodarstvo naše občine glede prodaje imelo v slovenskem merilu, je znašal v letu 1963 1,3 %, v letu 1964 pa 1,2 %. V okviru bivšega ljubljanskega okraja pa je prav tako padel in to od 2,2 odstotka na 2,0 %. V prodajno ceno so vključeni vsi stroški, ki nastanejo med proizvodnjo in zaradi nje. Če le-te od prodajne cene odštejemo, dobimo tako imenovan neto produkt neke vrste novoustvarjeno vrednost, ki je splošno merilo doseženih uspehov. Kako je z deležem gospodarstva naše občine v tem primeru? V slovenskem merilu je naš neto produkt padel od 1,8 %, dosežen v letu 1963, na 1,6 % v letu 1964 v okviru bivšega ljubljanskega okraja pa od 3,4 % na 3,0 %.

Najbolj ponosni smo v naši občini na svojo industrijo. Kako je z njo v tej primerjavi? Glede dosežene prodaje je v slovenskem derilu njen delež padel od 2,6 % na 2,4 %, v okrajnem pa od 5,0 % na 4,8 %. Po doseženem neto produktu pa v slovenskem merilu od 3,0 % na 2,7 % in v okrajnem od 5,8 % na 5,2 %.

Upadanje je torej splošno. Vsekakor je res, da del vzrokov za to pade na zastarelost streljnih naprav v naši občini, vendar pa naj takoj pribijemo, da smo v preteklih časih namenili veliko sredstev v investicije, da pa se njihova učinkovitost le malo vidi. Tako smo samo v letu 1964 na novo investirali toliko, kolikor znaša 1/3 vrednosti vseh osnovnih sredstev (strojev in tovarniških poslopij) v občini. Toda ali smo tudi za 1/3 več kot prej naredili, kar bi po preprostem sklepu morali? Ne, naredili smo le za 1,4 % več blaga kot v letu 1963. Večina sredstev je bila torej neučinkovito naložena.

In zakaj je bilo tako? Ne moremo mimo sumnje, da je bilo mnogo investicij izvedenih površno, brez prave znanstvene poglobljenosti in utemeljenosti, po drugi strani pa smo delali investicijske kupčke na toliko mestih, da lahko mirne duše rečemo, da smo v zvezi z vsem tem denarjem le krpali, ne pa rekonstruirali. Toda: če krpa je nova le krpa, hlače so pa še kar naprej stare in bodo vedno bolj in vedno več krp bo potrebno šivati nanje. Konec koncev bomo morali, kljub vsem bolj ali manj novim krpam, hlače — radi ali neradi — vreči na smetišče. Huni so raje imeli obleko na sebi toliko časa, dokler ni na njih razpadla, potem po si oblekli novo. Čeprav niso moj ideal pa vendar rečem, da so prišli ceneje skozi, po drugi strani pa jim je obleka kljub vsemu le služila, jasno: vedno manj. No,

Huni so bili zanemarjeni, zato so se tako obnašali, mi bi pa morali biti gospodarni. In vprašam se: ali niso mogoče stokrat pošite hlače dražje od novih? Poleg tega, da izgledamo v takih hlačah zanemarjeni! Torej tudi gospodarski nismo.

Vem, marsikdo bo imel v tem hipu že pripravljen zagovor: ko so se hlače strgale, sem imel denarja le toliko, da sem jih lahko zakrpal, novih pa nisem mogel kupiti. Res je: ti sam ga nisi imel, mi vsi pa smo ga imeli in marsikomu je ležal nepotreben, kot bi morda ob neki drugi priložnosti ležal tebi. V kapitalizmu so uvideli, kljub k sebi obrnjenim rokam, koristijo od take solidarnosti, mi pa živimo v socializmu in od-

krito priznajmo: nismo je videli. In posledice tega? Pogledajmo si le stopnjo sposobnosti delovnih orodij v naših industrijskih podjetjih in jo primerjajmo s poprečno stopnjo sposobnosti delovnih orodij v grupah, v katere občinska industrijska podjetja po svoji dejavnosti spadajo. Ker je stopnja sposobnosti merjena knjigovodsko — le kot z zakonom določen seštev letnih odpisov od nabavne vrednosti posameznega delovnega orodja — je verjetno dejanska sposobnost še manjša. saj razpolagamo s tehnično zastarelimi stroji, ki imajo celo svoje vgrajene kapacitete nižje od sodobnih strojev. No, podatki za zadnji dve leti so takile:

(v odstotkih)

podjetje	Stopnja sposobnosti delovnih priprav			
	1963	poprečne grupe		
	1964	1963	1964	1964
Termit, Domžale	53	57	53	49
Mlinostroj, Domžale	42	46	51	53
ZKI, Domžale	49	53	30	28
Opekarna, Radomlje	56	55	65	58
LIP, Radomlje	57	59	38	42
Papirnica, Količevo	68	76	52	49
TOSAMA, Domžale	58	60	53	51
Induplati, Jarše	61	57	29	30
Universale, Domžale	56	55	14	19
Tovarna filca, Mengeš	49	53	41	50
TOKO, Domžale	46	50	30	32
Sončnica, Domžale	50	48	30	25
Melodija, Mengeš	—	—	59	54

(Opomba: podjetje Melodija je v svoji grupi sama, zato h grupi podatkov ni).

Z izjemo Opekarne Radomlje in Mlinostroja je sposobnost delovnih priprav v poprečju večja od individualnih primerov. Ne zanikam da mnogo novozgrajenih podjetij (zlasti na jugu) »kvari« sliko v našo škodo, toda naj bo to vzrok, da apatično stojimo in čakamo? Naš osnovni gospodarski koncept je bil sicer res, da je treba razvijati zaostale predele države, nikjer pa ni bilo rečeno, da se ne bi smeli ob tem

razvijati tudi sami. Toda: čakali smo toliko časa, da so nas boljše opremljena, toda proizvodno še dokaj neprilagojena podjetja že začela dohitevati in — prehitevati. Krpanje se je pokazalo v vsej svoji škodljivosti!

Pogledajmo še nekaj podatkov in sicer mesto, ki ga zavzemajo največja podjetja naše občine v grupah, v katere spadajo po svoji dejavnosti glede produktivnosti, rentabilnosti in

ekonomičnosti. Produktivnost je pri tem merjena kot neto produkt (gelj razlago na začetku!) na zaposlenega, rentabilnost kot neto produkt nasproti v proizvodnjo vloženim

sredstvom (osnovnim in obratnim), ekonomičnost pa kot razmerje med vrednostjo prodane proizvodnje in stroški, ki so bili za to proizvodnjo storjeni.

Podjetje	Leto	Število podjetij v grupi	Mesto produktivnosti	rentabilnosti	ekon. mišnosti
Termit, Domžale	1963	9	1.	4.	6.
	1964	9	2.	4.	9.
Mlinostroj, Domžale	1963	23	3.	2.	5.
	1964	23	3.	1.	8.—10.
ZKI, Domžale	1963	15	3.	6.	8.
	1964	15	4.	7.	8.
Opekarna, Radomlj	1963	107	13.	82.	27.
	1964	107	6.	83.	28.
LIP, Radomlje	1963	147	44.	45.	14.
	1964	147	54.	65.	40.
Papirnica, Količevo	1963	28	2.	5.	4.
	1964	28	3.	6.	6.
TOSAMA, Domžale	1963	62	8.	6.	21.—22.
	1964	70	10.	11.	31.—32.
Induplati, Jarše	1963	12	7.	6.	5.
	1964	12	4.	5.	5.
Universale, Domžale	1963	33	12.	6.	4.
	1964	33	15.	9.	12.
Tovarna filca, Mengeš	1963	15	6.	11.	9.
	1964	16	8.	12.	10.
TOKO, Domžale	1963	14	9.	11.	6.
	1964	15	10.	7.	6.
Sončnica, Domžale	1963	15	3.	3.	12.—13.
	1964	15	2.	4.	12.
Napredek, Domžale	1963	38	2.	5.	3.—4.
	1964	39	2.	5.	4.—5.

Namesto podrobnega komentarja naj omenimo le to, da je poleg splošne tendence zaostajanja, iz tabele razvidno tudi dokaj visoko mesto, ki ga večina naših podjetij dosegajo glede produktivnosti. To pomeni, da je naš proizvajalec priden in da mu tradicija zaenkrat še daje kljub obrabljenim osnovnim sredstvom, da je produktivnejši od drugih, ki imajo boljše opremo. Toda hkrati vidimo, da tudi v tem pogledu že začnemo zaostajati in da časi, ko nas je reševala delovna tradicija, minevajo. Najbolj tragično pa je pri vsem tem, da prihaja zaostajanje še najbolj do izraza prav sedaj, ko gospodarska reforma terja vključitev v mednarodni trg, kot smo omenili že uvodoma. Denar pa je postal v teh ostrejših časih bolj sramežljiv in skriva se, (kako tudi ne, ko smo pa počeli toliko neumnosti z njim)!

Kaj naj torej storimo v takih pogojih? Odgovor sem nakazal že malo prej, zdaj ga obnavljam in razširjam. Gospodarska reforma pomeni, poleg ostalega tudi nadaljnji korak k razdržavljanju (deetatizaciji) celotnega našega življenja, tudi gospodarskega. Komunalni sistem se vse bolj razvija, vse več funkcij, pristojnosti in bremen pada na občine, vse premalo pa so le-te na to pripravljene. Zakaj? Zato, ker je bila naša socialistična miselnost, kljub donečim besedam na raznih proslavah in kljub vsem frazam v raznih slovesnih uvod-

nih člankih kaj klavrna senca svoje idealne oblike in vsebine. Visoko smo se ogradili v svojem zasebnem in v svojem poslovnem življenju. Lov za standardom nas je povsem privatiziral, lokalizirali smo se v svojem obnašanju, lokalistično pa smo zaradi tega reševali tudi probleme, ki so prihajali pred nas. In prav zaradi tega smo lahko le krpali, kaj več pa nismo mogli. Če pa bi podrli zidove okoli naših tovarn in okoli naših glav in osvojili miselnost o enotnem pomenu našega ožjega gospodarskega prostora, o potrebi po vzajemnosti in medsebojni pomoči, bi lahko tu imeli že zdaj prenekatero podjetje resnično modernizirano, pa tudi komunalne zadeve veliko bolj urejene, kot so.

Zato pa je več kot nuja, da se to stori vsaj zdaj. Nihče ne more zanikati, da zmore le moderno gospodarstvo ceneno prodajati, obenem pa akumulirati dovolj sredstev za razširjeno reprodukcijo in jih hkrati nameniti dovolj tudi za negospodarska — družbeno koristna — področja.

Moderno gospodarstvo pa bomo morali ustvariti sami, s svojimi sredstvi. In — naj poudarim: z združenimi sredstvi, kajti krpati ne smemo več. Podjetja naj bi pokazala svoje investicijske potrebe z vsestransko utemeljenimi in znanstveno izdelanimi elaborati, kjer bi imele enako vrednost tehnične, ekonomske in kadrovske

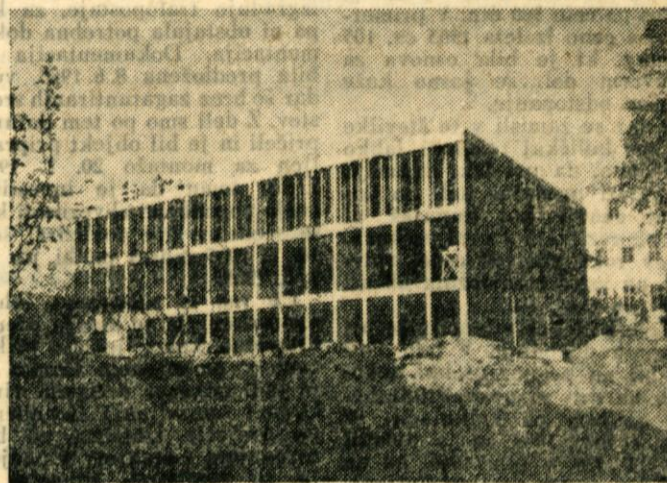
študije in kjer ne bi bilo le pavšalno izračunano, kaj lahko od investicije družba in neposredno komunna pričakuje. Primeren forum bi vsestransko proučil predloge podjetij in v skladu z nujnostjo in koristmi sukisivno (postopno) usmerjal sredstva. Skrb za učinkovitost naložbo bi bila neprimerno večja, saj bi bili »delničarji« neposredno zainteresirani, da se jim določena sredstva ugodno obrnejo. Ker pa bi se vlagalo sredstva ožjega gospodarskega prostora, torej komunne, kjer tudi sami živimo 16 ur dnevno kot potrošniki in koristniki materialnih in nematerialnih dobrin, bi gledali veliko bolj kritično tudi na vrednost ki bi nam jo dala določena investicija za komunalne potrebe. Nikomur od nas namreč ne more biti vseeno, kako je z našim šolstvom, ali bo vzgojiteljski kader za svoje odgovorno delo primerno nagrajen in bo zaradi tega vztrajal na svojih mestih, ali pa bomo zaradi neprimernega odnosa do njega v skrbeh za vzgojo svojih otrok. Nikomur od nas ne more biti vseeno ali bomo imeli možnost hitro najti zdravje, ko nas bo zapustilo. Nikomur od nas ne more biti vseeno, ko se postavlja vprašanje družbene preloze in otroškega varstva, ko se postavlja vprašanje dobrih cest za številne kolesarje in mopediste na našem območju, ko se postavlja vprašanje o problemih naše odraščajoče mladine, vprašanje naše kulturne razgledanosti in razvedrila in ko se postavlja vprašanje naše oskrbe z materialnimi dobrinami, pa bodisi da gre za sredstva za njihov nakup bodisi za sam asortiment. Vsa ta vprašanja

pa lahko rešujemo le ob moderni proizvodnji, edina možnost, da do nje pridemo pa je preko skupnih vlaganj. Teoretične možnosti za to so dane, treba bi bilo najti še praktično pot.

Tu pa vidimo zaenkrat veliko oviro v splošnem nivoju naše strokovne nesposobnosti. Ne moremo mimo mnenja, da ne bi prišlo do tolikih napak v občinskem investiranju, če bi za investicije odgovarjali strokovno zaostno usposobljeni ljudje. Tako pa smo gradili hleve na Moravskem, ki so dolgo časa samevali prazni. (Baje so jih zdaj izkoristili). Rekonstrukcija opekarne v Radomljah bi bila potem tako opravljena, da ne bi prišlo do postovne izgube, ko je bilo podjetje obnovljeno. Tako pa je izguba bila, poleg tega pa še dolgoletne pritožbe na račun internega transporta izvedenega na podlagi investicijskega elaborata. Pa tudi za dvorano komunalnega centra v Domžalah sem mnenja, da bi bila funkcionalno širše projektirana, če bi se potrebe tega objekta znanstveneje zamislile.

Se bi lahko našteval, toda po toči zvoniti je brez smisla. Skrbeti pa bi bilo treba, da do podobnih napak ne pride več in da dinar, ki ga vložimo, nudi nam vsem, ki smo obenem delavci in občani, določeno korist tako na delovnem mestu kot tudi v zasebnem življenju. Povečano odgovornost v tem smislu pa nam da lahko, kot sem že rekel, le strokovno visoko usposobljen kader. Reševanje tega problema pa ni bil namen tega sestavka.

Tone Laznik, dipl. oec.

Nova osnovna šola na Brdu dobiva počasi svojo dokončno obliko. Gradbena dela bi morala biti po pogodbi sicer končana do konca tega leta, vendar dosedanje zamude ne bo mogoče nadoknaditi. Po načrtu bi se morali učenci v novo poslopje vseliti že z drugim polletjem tega šolskega leta, bo pa velik uspeh, če bo to mogoče z novim, ki se prične 1. septembra 1966.

V nedeljo, 24. septembra ves dan bo v prostorih I. osnovne šole v Domžalah odprta razstava reprodukcij renesančnih slikarjev. Razstavljenih bo 50 del, ki predstavljajo vrhunec umetniških stvaritev tega obdobja.

Vabimo občane, da si razstavo ogledajo. Vstop prost.

Gradnja stanovanj v Domžalah

Na članek v »Občinskem poročevalcu« št. 10 z dne 15. septembra 1965 odgovarja Gradbeno podjetje Domžale naslednje:

Ugotovitve o sklenitvi pogodbe, pogodbenih cenah, rokih in penalah so pravilne.

Ne moremo pa se strinjati s tistim delom članka, ki govori, da se podražitev za ca. 63 milijonov nastale zaradi prekoračitve rokov, temveč trdimo, da zaradi nenormalnega stanja, ki ga je celotnemu gospodarstvu, ne samo Gradbenemu podjetju Domžale diktiral nepredvideni tempo pri rasti cen vsem materialom in uslugam v letu 1964. Dejstvo, da so bile delovne organizacije postavljene pred problem ekonomičnega in rentabilnega poslovanja pa je povzročilo pomanjkanje posameznih materialov na tržišču.

Zelezarne so opustile izdelavo betonskega železa in izdelovale kvalitetnejša in dražja jekla, opekarne so našle izhod v zmanjšani proizvodnji polne opeke na račun različnih votlakov, itd. Da bi ne prišlo do zastojev glede opečnih izdelkov, ki jih okoliške opekarne niso dobavljale v zadostni količini, smo z dopisom dne 9. 9. 1964 predlagali varianto, da bi namesto navadne opeke uporabili žilindrine zidake, za katere je obstajala možnost dobave. Odgovora nismo dobili.

Take in podobne primere bi lahko naštevali še in še. Posledice so jasne. Zelezo, ki se je tu in tam dobilo v maloprodaji, je bilo zaznamovano s previsoko ceno, saj je dosegla že v letu 1964 150 din in več za kg, letos pa celo 380 din. V primerjavi s ceno iz leta 1963 ca. 105 din/kg, ki je bila osnova za prevzem del, se jasno kaže močno odstopanje.

Kdor se zamisli v te številke in zna količičaj računati, lahko izračuna, da pri taki situaciji, v kateri prodajaš tudi do trikrat ceneje kot kupuješ, ni vzrok razlikam v ceni prekoračitvev roka, temveč cene, vpliv teh pa vsak posameznik občuti tudi na svoji koži.

Zelo podobna situacija je pri osebnih dohodkih. V letu 1965 je bil na primer osebni dohodek na uro za nekvalificiranega delavca po kalkulaciji 85 din, v letu 1964 se je dvignil na 125 din, v letu 1965, pa na 150 din, spričo porasta življenjskih stroškov in na priporočila raznih forumov. Torej, da ni mogoče graditi ob takih pogojih po cenah iz l. 1963, je lahko vsakomur razumljivo. Prav tako je lahko vsakomur jasno, da brez materialov ni mogoče graditi.

Kar se tiče prekoračitve rokov, je mnenje izvajalca, da bi bile te kasnitve znatno manjše, če bi bile vse nejasnosti v načrtih odstranjene v rokih, ki se po uzancah za take primere priznavajo. Sicer pa če se od

Odgovor na članek v prejšnji številki

strani investitorja od določenih rokov ne odstopa, ima tudi izvajalec pravico vse spremembe, ki so nastale, in ovire okrog tega uporabiti kot argument, ki opravičuje kasnitev. Predvidevamo, da se bodo našli posamezniki, ki bodo trdili, da nobeno pomanjkanje dokumentacije ni razlog, da ne bi mogli delati, saj je dela dovolj in da zaradi tega ni bilo treba čakati, ali z drugimi besedami: Delavci zaradi tega niso bili brez dela! Res je, brez dela ne! Vendar pa, kakor povsod tako tudi v gradbeništvu ne moremo mimo dejstva, da so v poteku in redosledu del neke zakonitosti. Kakor v kmetijstvu ne moreš opraviti žetve spomladi, čeprav imaš mogoče na razpolago dovolj časa, tako si tudi v gradbeništvu sledijo posamezne faze po svojih zakonitostih.

Iz vpisov v dopisni knjigi pa je razvidno, da so se pomanjkljivosti v načrtih pričele že v temeljih in smo morali na stolpiču »B« čakati na popravo načrtov 70 dni. Ponovna prekinitev del na kotlarni dne 14. novembra 1964 je povzročila zamudo 32 dni. Detajlnih načrtov za vhode še 24. 6. 1965 ni bilo. Taka in podobna dejstva bi lahko še naštevali, vendar to nima smisla.

V ilustracijo naj navedemo le primer — ki sicer ni stvar prvotne pogodbe — da je investitor naročil dne 12.11.1964 izgradnjo trafopostaje, za kar pa ni obstajala potrebna dokumentacija. Dokumentacija je bila predložena 8. 6. 1965, vendar še brez zagantiranih sredstev. Z deli smo po tem datumu pričeli in je bil objekt pripravljen za montažo 20. 7. 1965, kljub temu da je investitor svoje pogodbene obveznosti kar se sredstev tiče realiziral šele 10. 7. 1965 moral pa bi jih do 9. 6. 1965.

Ce vse to sumiramo, lahko ugotovimo, da je stanje precej drugačno, kakor je bilo prikazano v omenjenem članku in je tudi odgovor o čistem vinu. Organi upravljanja Gradbenega podjetja Domžale so bili seznanjeni s stanjem v podjetju, so analizirali situacijo, v kateri se je podjetje od sestanka do sestanka nahajalo in so sklepali o nadaljnjem delu.

Ugotavljamo pa, da upravni odbor sklada s strani nadzornega organa sploh ni bil informiran o vpisih v dopisni knjigi, da ni reševal problematike v zvezi s tem in da se tudi komisija, ki je bila postavljena, da pregleda celotno poslovanje v zvezi z upravičenostjo zaračunanjanja razlik v cenah, v našem podjetju do danes še ni javila, oz. je bilo rečeno, da je

komisija z delom že zaključila. Poročilo, ki ga taka komisija, ki ne razišče stvari, lahko napravi, ne more biti objektivno, temveč enostransko.

Po našem mnenju je upravni odbor sklada zavzel odklonilno stališče do plačila razlik lahko le v veri, da na njegovi strani ni nobene krivde. Če bi odgovorne ljudi pri skladu prestavili v gradbeno podjetje in bi se srečevali s istimi problemi, bi ugotovili, da so spričo razmer prav tako nemočni rešiti problem nabave kritičnih materialov, da ne govorimo o problemih z delovno silo, kakor je bilo v našem podjetju.

Na vprašanja občanov, pa odgovarjamo naslednje:

1. O monopolističnih težnjah mislimo, da ni mogoče razpravljati spričo dejstev, da so v času gradnje stolpičev gradila v domžalski občini poleg gradbenega podjetja tudi druga podjetja. Teh pa ni bilo malo, kar je razvidno iz seznama, ki pa je verjetno še nepopoln:

Tehnika Ljubljana
Projekt Kranj

Stanovanjski sklad je letos odobril kredite za individualno gradnjo tudi številnim zasebnim proslcem in članom ZB. To je sprožilo živo gradbeno aktivnost na zazidalnem območju med Krakovsko in Mlinsko cesto. Udarniško delo in medsebojna tovariška pomoč sta tu spet prišli v polni meri do izraza.

Gradnja stanovanj:

Pojasnilo stanovanjskega sklada

Upravni odbor stanovanjskega sklada občine Domžale na svoji zadnji seji 29. avgusta 1965 zaradi preobširnosti dnevnega reda ni utegnil razpravljati o vprašanjih občanov postavljenih v Občinskem poročevalcu občine Domžale številka 10/65, na koncu članka »Gradnja stanovanj v Domžalah«. Zato čutim dolžnost kot direktor Stanovanjskega sklada občine Domžale, da nanje odgovorim. Odgovor upravnega odbora stanovanjskega sklada pa bo objavljen v naslednji številki, ker bo v tem času upravni odbor že utegnil o njih razpravljati.

Očitek monopolizma v gradbeništvu v naši občini je neutemeljen, kar nam je vsem znano, da je v zadnjih letih delalo na področju naše občine kar pet gradbenih podjetij s sede-

Slovenija ceste Ljubljana
Obnova Ljubljana
Agroobnova Ljubljana
Gradbeno podjetje Zagorje
Remont Domžale
Komunalno gospodarstvo
Mengeš
Cestno podjetje Domžale

Večino privatnih stanovanjskih hiš pa so gradili lastniki v svoji režiji, le del teh pa privatni občaniki.

2. Sprašujemo se, ali mora razlike, ki so nastale v cenah in na katere ni moglo vplivati gradbeno podjetje, nositi izključno Gradbeno podjetje Domžale. Istočasno pa lahko vsak preudaren občan sam izračuna, da so sredstva v sklad dotekala v višjih zneskih, vzporedno z večanjem osebnih dohodkov vseh občanov. Če so bili osebni dohodki povečani za pokrivanje razlik splošnega porasta cen na tržišču, smo mnenja, da bi tudi na ta način pridobljena sredstva Stanovanjski sklad moral nameniti za pokrivanje razlik iz tega naslova.

Predsednik
upravnega odbora
Gradbenega podjetja Domžale
Anton Očepek l. r.

žem izven naše občine in le tri domača podjetja. Upamo, da ta skomen podatek potrjuje mojo trditev.

Na drugo vprašanje bi odgovoril samo s tem, da je stanovanjski sklad vedno zastopal le interese potrošnikov v odnosih do izvajalcev stanovanjskih objektov v občini.

Na tretje vprašanje pa sam postavljam protivprašanje, kakšna naj bi bila pametnejša gospodarska politika na področju stanovanjske graditve v bližnji preteklosti, vendar pa v skladu z zakonitimi predpisi.

Vse stanovanjske objekte je oddajal kot investitor v gradnjo stanovanjski sklad po zakonitih predpisih o graditvi investicijskih objektov.

Direktor Stanovanjskega sklada občine Domžale Jože Zevnik

Po cenah sva s'raševala

Uredniški odbor naju je za-
dolžil, da pripraviva reportažo
o cenah.

Sla sva na pot in obiskala
večino trgovskih podjetij, ali
bolje rečeno prodajaln v naši
občini in zapustila res same
nekatero, ker sva med potjo
ugotovila, da so cene dobrin,
po katerih sva spraševala, v
pretežni večini enake. Tudi po-
jasnila poslovdij in prodajal-
cev so bila prepričljiva, da
namreč povsod prodajajo po
cenah, ki jih določi uprava
Trgovskega podjetja »Napre-
dek« v Domžalah, katerega po-
slovalnice so, z dvema izjema-
ma, edine na tem obiskanem
področju.

Pri vprašanjih so bili pone-
kod nezaupljivi, vendar zadost-
no vljudni, da lahko za vse
napišemo ugodno oceno: »prav
dobro«. Nezaupljivi pa so bili,
ker so morda v naju slutili
kdove kakšno inšpekcijo. Pov-
sod brez izjeme sva šele ob
koncu obiska povedala, da pri-
pravljava poročilo o cenah za
določene izdelke, ki so v pro-
daji na področju domžalske
občine.

Bralci, predvsem pa slučaj-
ni kupci v prodajalnah v času
najinega obiska, bodo oprostili,
če sva mnoge prehitela pri po-
strežbi. Nihče ni godrnjal, na-
sprotno, bili so povsod pozorni
do naju, zato se prodajalcem in
strankam-kupcem za njihovo
vljudnost in razumevanje
iskreno zahvaljujemo.

Tabelo s pregledom cen naj-
dete na koncu te reportaže;
pred tem pa še kakšno drobno
s terena.

Najbolj uraden je bil poslo-
vodja v poslovalnici Mlinšča
na Viru, ki nama je po pred-
stavitvi dejal: Vsakemu držav-
ljanu je dovoljeno zbiranje
podatkov. V prodajalni v Do-
bu se je poslovodja že pri pr-
vem najinem vprašanju zani-
mal, zakaj nama bodo podatki
(pripominjava, da je bil poslo-
vodja v Dobu častna izjema,

ko je zahteval, da prej pove-
va, kaj imava za bregom. Pov-
sod drugje tega vprašanja ni-
so postavljali).

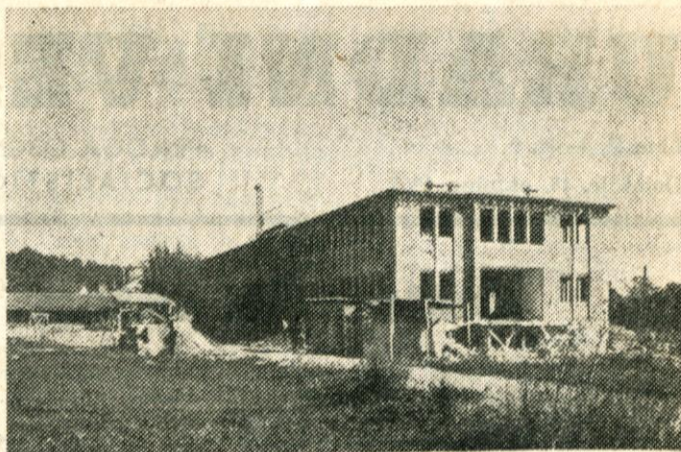
Vljudnosti prodajalcev ne
bom več ponavljal, vendar sva
dobila občutek, da se stopnju-
je z oddaljenostjo od Domžal.
Tako je bilo pri »Hrani« v
Sentvidu pri Lukovici, v Luko-
vici v Moravčah in v Krtini.
Ne zavidava pa potrošnikom na
tem področju, ki bi hoteli ku-
piti slanino, krompir ali ze-
ljava. Vsega tega tod nimajo,
ker, tako so nam rekli, tega
ljudje ne kupujejo.

Iz Krtine sva se s fičkom za-
peljala čez drn in strn. Prav
gotovo se tako počutijo tudi
drugi, ki se peljejo po »glav-
ni cesti« iz Moravč. V samopo-
strežnih prodajalnah na Koli-
čevem in v Preserjah ni bilo
kaj posebnega, čeprav sva bila
nad vse presenečena, da na tem
industrializiranem področju ne
prodajajo krompirja.

V Mengšu sva obiskala dve
prodajalni in to delikateso in
tisto »legalno« pri cerkvi, ka-
tere naslova ne moreva ime-
novati, ker ga nimajo nikjer
objavljenega. Spraševala pa ni-
sva — zato, da sva lahko napi-
sala te vrstice.

V Trzinu sva v prodajalni
Mercatorja iz Ljubljane nale-
tela na tri presenečenja. Dva
sta lahko poslovalnici v ponos,
o onem tretjem pa naj pomi-
slijo kupci. Prvič, prodajalke
so bile v belih haljah; drugič,
na prodaj so imeli vse, o čemer
sva spraševala. Tisto tretje, to
je cene, pa so višje od onih v
prodajalnah Napredka. Sicer
pa se lahko sami prepričate o
najinih ugotovitvah iz razpre-
delnice.

V Domžalah sva obiskala kar
štiri prodajalne. Tri od teh so
poslovalnice Napredka, četrta,
tista v kiosku, je od Trgohla-
da. Če bi imeli v poslovalnici
v Kolodvorski ulici na ceniku,
kjer navajajo 38 dobrin, še

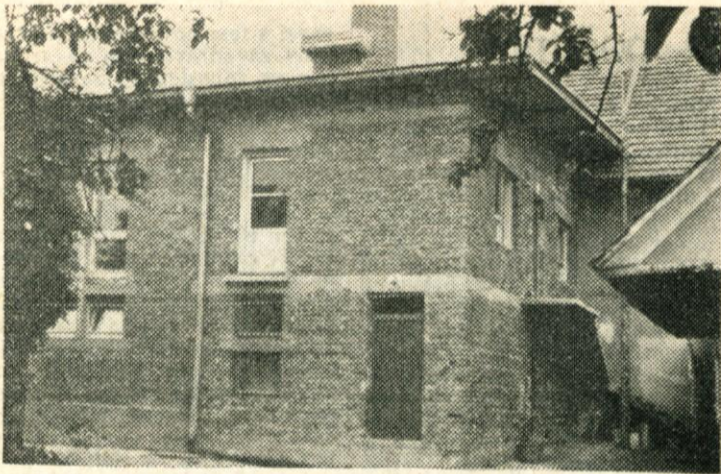
Gradbena dela na objektu zdravstvenega doma v Domža-
lah so v glavnem končana. Če bo vreme ugodno, bodo še v
tem mesecu pričeli urejati zunanjo fasado. Objekt sam bi
moral biti po pogodbi vseljiv že 1. oktobra letos, dela pa so se
toliko zavlekla, da bo predan uporabi šele v sredi prihodnjega
leta. Do sedaj je bilo vloženih v to gradnjo približno 150
milijonov dinarjev, predračunska vrednost vseh del brez opre-
me pa znaša 222 milijonov. Sredstva za dograditev glavnega
poslopja so do predračunske vrednosti zagotovljena, za oba
pavilijonska objekta pa jih še ni. Po načrtih naj bi bili v teh
pavilijonih vsi dispanzerji (otroški, šolski, ginekološki in
protituberkulozni).

pisane cene, potem bi šlo
hitreje, tako pa sva našla le
dve in pol cene. Samopostrež-
na prodajalna na Ljubljanski
cesti pa ima na milu staro ce-
no 230 din prečrtano in poleg
napisano novo 313 din. Če bi
bila računarja, bi si drznila
celo zračunati odstotek podra-
žitve. To nisva, niti ni bil to
namen najinega obiska, zato
sva obiskala še že imenovani
Trgohlad, oziroma njegovo po-
slovalnico v kiosku poleg dom-
žalske tržnice. Prodajalko sva
ljubeznivo opozorila, da ima
napačno ceno za grozdje — ku-
pec namreč lahko skozi steklo
prečita ceno 340 din za kg, na-
ma pa je rekla, da je cena le
260 din.

Bralcem sporočava, da se bo-
va v prihodnje še oglasila v
našem časopisu s podobno re-
portažo. Morda bova tedaj za-
pisala o cenah industrijskega
blaga ali o čem drugem. Pla-
nirava pa tudi obisk naših go-
stinskih lokalov, s čimer želi-
mo svetovati gostom, kje bodo
dobro in ceneno jedli. Pijači
pa se bo treba pri sedanjih ce-
nah slej ko prej odreči, ali pa
vsaj zmanjšati željo po netrez-
nem stanju na minimum.

Cene v posameznih trgovinah oz. poslovalnicah lahko primerjate v naslednji tabeli:

	Paradižnik: sadeži, mezga	Toaletno milo (vrsta pripisana)	Plavi radion	Napoli- tanke 1 kg	Krema za čevlje	Krompir
Mlinšča — Vir	(220)	Kalipso 329	101	750	85	(70)
Mlinšča — Dob	220	—	101	850	85	95
Hrana — Šentvid	(174)	—	—	—	84	—
Hrana — Lukovica	—	Saionara 260	101	750	85	—
Na klancu — Moravče	210 gr 328	Favorit 137	101	750	85	—
Krtina — Krtina	500 gr 630	Favorit 137	101	750	85	—
Samopostrežba — Količevo	1 kg 1125	Tokot 238	—	750	85	—
Radomlje	(200)	Albatros 302	101	875	85	—
Samopostrežba — Preserje	210 gr 328	Saionara 248	—	750	85	—
Delikatesa — Mengeš	190	Saionara 248	—	750	90	90
Merkator — Trzin	185	Saionara 305	114	1000	87	95
Potrošnik — Domžale	185	Saionara 261	—	855	85	80
Samopostrežba — Domžale	190	—	—	—	85	95
Planina — Domžale	210 gr 328	—	101	—	85	80
Napredek — Studa	v tubah 195	—	—	—	84	—
Trgohlad	196	—	—	—	—	90
Trgohlad	grozdje 260	breskve 394	paprika 240	—	—	—

Poslopje nove telovadnice v Mengšu

Kolektiv se je odločil

Kolektiv Strokovno izobraževalnega centra v Domžalah se je odločil, da bo storil konec nezdravim odnosom, ki so že dlje časa razkrajali homogenost dela in podirali napore za ustvaritev delovnega vzdušja v kolektivu. Upravičenost podanih očitkov lahko izluščimo že iz podatka, da se je v treh letih obstoja Strokovnega izobraževalnega centra pri 33-članskem kolektivu zamenjalo kar 93 sodelavcev, če pa postavimo to drugače, potem lahko rečemo, da se je kolektiv v celoti v obdobju treh let štirikrat zamenjal. Da kolektiv ob takem stanju ni mogel opravljati zastavljenih nalog, je popolnoma razumljivo, saj nikdar ni mogel biti homogen. Obstajalo je trenje med vodstvom šole in kolektivom, pa tudi vodstvo ni bilo enotno. Iz trenj se je porodila vrsta nepravilnosti pri delu, ki ima v prvi vrsti vzgojni pomen. Osnovna nepravilnost je bila v kršenju samoupravnosti, kajti nekateri so si razlagali samoupravljanje po svoje kljub obstoječemu statutu, ki naj bi tudi v tem zavodu bil samoupravni akt in temelj obstoja, dejavnosti in napredka centra. Svet šole in upravni odbor po svojem sestavu nista bila v skladu z interno zakonodajo, obvezni zunanji sodelavci so redkokdaj, v zadnjem letu pa sploh ne, prisostvovali sejам sveta šole, pa tudi vabljeni niso bili. Celo pozitivne pravne predpise, ki jih sploh niso vnesli v svoje samoupravne akte, so tolmačili po svoje in čestokrat v nasprotju z vsemi družbeno pravnimi normami. Že navedeno je zadosten vzrok za negotovanje v kolektivu, ki dolgo časa ni imel moči, da bi se temu zoperstavil in zavrl samovoljo vodstva in direktorja. Pri takih odnosih je trpelo tudi delo tako v operativno pedagoškem, kot v strokovnem smi-

slu, kar so morali občutiti gojenci Strokovno izobraževalnega centra. Njihova vzgoja in izobraževanje je oziroma bi morala biti osnovna dejavnost celotnega kolektiva.

Zavod se je moral boriti tudi z drugimi težavami, predvsem s finančnimi, da bi si materialno zagotovil obstoj. Osnovni vir sredstev predstavlja lastna produkcijska dejavnost in dotiranj iz medobčinskega sklada za strokovno izobraževanje. Finančne težave so bile čestokrat vzrok nesolidnim odnosom, saj ob tem niso mogli razviti stimulativnega nagrajevanja.

Pod tolikšno težo moralne obremenitve se je kolektiv odločil in o stanju v zavodu seznanil družbene organizacije, ki so material posredovale komisiji za družbeni nadzor pri Skupščini občine Domžale. Leta je ob sodelovanju družbenih organizacij ugotovila dejansko stanje ter Skupščini občine Domžale predlagala ustrezne ukrepe za odpravo pomankljivosti v samoupravnem sistemu, kar bo odnose normaliziralo. Na podlagi dokazanih nepravilnosti je direktor zavoda odstopil, finančno poslovanje pa bo pregledala Služba družbenega knjigovodstva.

Kolektiv si je oddahnil. Prepričan je, da bo po odstranitvi vzrokov nesoglasij in negotovosti lahko zaživel s polno močjo. Povedati pa je treba, da je s tem prevzel na sebe veliko odgovornost, ki bo zahtevala veliko truda, vztrajnega dela in požrtvovalnosti, predvsem pa mnogo čuta za ustvarjanje solidnih medsebojnih odnosov, ker bo le na ta način uspel izboljšati kvaliteto svojega dela pri uresničevanju svojega osnovnega poslanstva, tj. izobraževanja strokovnih kadrov, na katerih je naša družba zelo zainteresirana in od katerih mnogo pričakuje.

Kdo bo naslednja žrtev?

Vedno gostejši promet na naših cestah zahteva svoj davek. Površni podatki v dnevnem tisku zgovorno pripovedujejo o mrtvih, ranjenih; o nepredvidnih in krivcih ter o vinjenih. Nemalokrat objavlja naša nezgodna kronika tudi poročila o nedolžnih žrtvah, o ljudeh, ki smo jih včeraj še poznali, danes ali morda jutri pa jim bomo zapisali kratek nekrolog s pripombo, da so postali žrtve prometa.

Razvoj motorizacije je zahteval velikanska sredstva za zgraditev stotin kilometrov sodobnih cest. Žal je večina novih cest postala že nesposobna varno absorbirati celotni promet. Kljub številnim pomankljivostim težijo strokovne službe in ostali državljani za tem, da bi bila uporaba javnih cest čim bolj varna.

Tega ne moremo trditi za prehod ceste IV. reda Radomlje—Preserje—Mengče preko železniške proge Ljubljana—Kamnik v Preserjah. Nezavaran prehod ceste preko železnice na tako nepreglednem kraju je skrajno nevaren za vse, predvsem pa za one, ki situacije točno ne poznajo. Rezultat takšnega stanja so številne nesreče, ki so se v zad-

železnica pripravlja moderno ureditev tega vprašanja z električnimi signali. Takratna izjava šefa Vončina je še bila, da tega vprašanja ni mogoče takoj rešiti, ker stanejo takšne naprave za vsak posamezni prehod več milijonov dinarjev. Teh pa železnica ne zmore. O zapornicah ni bilo govora, čeprav so volivci vztrajali na njihovi namestitvi.

Vse te diskusije in zahteve so zapisane v zapisnikih množičnih sestankov in sesiankov krajevne organizacije SZDL Preserje. Vsi zapisniki so dostavljajo tudi nadrejenim organom z namenom, tako vsaj mislijo vaščani Preserij, da se iz njih črpa gradivo za vodenje gospodarske politike v obrobni naseljeni komun. Prav gotovo pa je, da doslej ni nihče nič ukrenil. Preserjani pa so nemočni. Zakaj torej sestanki in zakaj zapisniki? Je vse skupaj res le formalnost? Je morda formalnost tudi nesreča, ki se pripeti na nezavarovanem kraju? Nesreč je bilo že veliko. Moramo čakati še novih, da se bo potem le nekomu zdelo potrebno namestiti na »nesrečnem« kraju zapornice? Zato uredite prehod preko železnice v Preserjah, ker je uredi-

Takole je izgledal nedavni karambol med motornim vlakom in avtobusom na tem nevarnem in nepreglednem železniškem prehodu, ki je terjal že nekaj življenj, povzročena materialna škoda pa gre v milijone. Ali res ni mogoče postaviti zapornic ali pa vsaj svetlobnega signala?

njih letih primerile na tem mestu.

Ne iščimo krivca za prometno nezgodo med ponesrečenci. Zaradi nepreglednosti so ti najmanj krivi, čeprav so pravilno nameščeni znaki, ki vse uporabnike ceste opozarjajo, da je tod križišče ceste z železniško progo. To je premalo.

Prebivalci Preserij so že pred mnogimi leti zahtevali na svojih množičnih sestankih namestitev zapornic. Pred leti je dal na to zahtevo pojasnilo šef železniške postaje Jarše tovariš Stane Vončina ter izjavil, da

tež s pomočjo zapornic kljub ekonomski reformi najcenejša. Vsaka nezgoda stane mnogo več, čeprav žrtve same ne upoštevamo.

V primeru, da zapisnikov s prej navedenimi sklepi ni več, naj bo ta številka Občinskega poročevalca ohranjena in vsem v dokaz, na neodgovorno odlaganje rešitve tega vprašanja ne vodi drugam, kakor v kroniko nesreč, ki so se že primerile ali se še bodo.

Otmar Lipovšek
Preserje

Občinska skupščina ni imela počitnic

Skupščina občine Domžale se je v počitniškem času petkrat sestala na skupnih sejah obeh zborov. Na seji 15. junija je obravnavala poročilo o problematiki kriminalitete in o nekaterih drugih družbeno negativnih pojavih na območju občinskega sodišča Domžale ter vsakoletno poročilo občinskega sodnika za prekrške. Ugotovljeno je bilo, da je v poročanem obdobju porastel mladinski kriminal, medtem ko so bile vse ostale vrste kaznivih dejanj v upadanju. Pri naslednji točki dnevnega reda so bili odborniki seznanjeni z delom in problemi sveta za socialno varstvo. Glavne teme razprave: otroško varstvo, vprašanje alkoholikov, družbena prehrana, pomoč starim in onemoglim in zaposlevanje mladine.

Nadaljnjih 13 strani zapisnika obsega razpravo o stopnjah osnovnega in dodatnega prispevka za zdravstveno zavarovanje. Po razpravi je bil sprejet sklep, da se potrdijo predlagane stopnje, ki naj bi veljale v drugem polletju tekočega leta.

Izdano je bilo soglasje za ustanovitev občinskega tožilstva v Domžalah za občino Domžale in Kamnik ter izdano soglasje za imenovanje Vladimirja Majcna za občinskega tožilca.

Pod 1. točko dnevnega reda seje 29. VI. je bil potrjen urbanistični program za vplivno območje Mengša in zazidalni načrt naselja Zavrtj ter sprejeta odredba o zavarovanju zemljišč turistično rekreacijskega centra Kolovec.

Potrjen je bil zaključni račun občine Domžale za leto 1964, v nadaljevanju pa je sledila razprava na poročilo o delu zavoda za glasbeno izobraževanje, sveta za šolstvo in sveta za prosveto in kulturo. Nadalje je skupščina na tej seji sprejela sklep, da se del sredstev posebne proračunske rezerve uporabi za delno odpravo škode po poplavih v občini.

V počastitev občinskega praznika 27. julija so se občinski odborniki sestali na slavnostni seji v Partizanskem domu v Moravčah, kjer so sprejeli sklep o imenovanju odreda predvojaške vzgoje v Mladinski odred Slandrove brigade, sklep o imenovanju novo zgrajenega kulturnega doma v Moravčah v »Partizanski dom« ter odločila, da bo osrednja proslava v počastitev občinskega

praznika v prihodnjem letu v Domžalah.

Na seji 30. VII. 1965 je skupščina najprej obravnavala in sprejela predpise, ki jih je narekovala gospodarska reforma: odredbo o najvišjih maloprodajnih cenah in o maržah v prometu na drobno, odlok o določitvi in izplačevanju akontacije na nove stanarine in pooblastilo zavoda za stanovanjsko gospodarstvo Domžale, da izvrši revalodrizacijo stanovanjskih hiš, stanovanj in poslovnih prostorov.

Nadaljnje glasovanje odbornikov je veljalo sprejemu odloka o prometnem davku na nepremičnine, spremembi odloka o skladu za šolstvo in potrditvi statuta sklada za šolstvo.

Davčni zaključni račun občine Domžale za leto 1964 je pokazal precejšnje zaostanke v plačevanju davčnih obveznosti pri vseh kategorijah davčnih zavezancev. Skupščina je davčni zaključni račun potrdila s tem, da mora upravni organ za finance do konca septembra ponovno poročati skupščini, kako je z izterjavo izkazanih zaostankov.

Pri naslednji točki dnevnega reda je bil sprejet sklep, da se najame potrebni kredit za plačilo že izvršenih nujnih del za zaščito delno dograjenega dvoranskega objekta bodočega komunalnega centra v Domžalah.

Na tej seji je bil sprejet tudi sklep o ukinitvi bifeja »Pri Poljancu« v Mengšu ter imenovani članj likvidacijske komisije.

Poročilo o zaposlovanju učencev, ki so dokončali osemletno šolanje, je podal predstavnik zavoda za zaposlovanje delavcev in nakazal načine za vsaj delno ublažitev težav v zvezi z zaposlovanjem mladih. Seja je bila zaključena z imenovanjem komisije za pripravo rebalansa občinskega proračuna za leto 1965.

Ponovno pa se je skupščina sestala 7. VIII. 1965 zaradi spremembe predpisov o cenah in maržah. S popravljenimi predpisi so bile znižane že postavljene nove cene za moko, kruh in olje in določene cene za drva in premog, ki jih sedanji predpis ni vseboval. Spremenjen je bil tudi odlok o določitvi akontacij na nove stanarine, predvsem z znižanjem koeficienta za izračun najemnine za stanovanja dograjena do konca leta 1959. Na tej seji je bil

sprejet še na predlog sveta za finance odlok o regresu na mleko ter dopolnjen odlok o upravnih in sodnih taksah ter odlok o prispevkih in davkih občanov v občini Domžale.

Z dopolnitvijo odloka o občinskem prometnem davku je bil pridpisan občinski prometni davek za izkoriščanje gozdov, gradbene in prevozne storitve, za katere ni več zveznega prometnega davka. Sprejet je bil sklep o pripravah za rebalans občinskega proračuna za leto 1965, izdana poročitvena izjava občinski gasilski zvezi Domžale za posojilo za adaptacijo gasilskega stolpa v Domžalah in imenovanj trije člani upravnega odbora sklada za pospeševanje telesne vzgoje.

Deseta in enajsta seja občinske skupščine sta bili v mesecu septembru. Najvažnejša odločitev skupščine je bila brezdvoma sprejem odloka o spremembi proračuna občine Domžale za leto 1965. Dohodki proračuna za tekoče leto se namreč znižajo za več kot 92 milijonov dinarjev. Posebna komisija in svet za finance sta skušala po predhodnih predlogih koristnikov proračunskih sredstev spraviti v zmanjšani okvir dohodkov tudi proračunske izdatke. To usklajevanje izdatkov z dohodki pa je pokazalo, da ni mogoče v tako kratkem času ukiniti nadaljnje trošenje ali vsaj znižanje posameznih proračunskih izdatkov. Komisija za pripravo rebalansa je zato izoblikovala nekatera načela, ki naj bi zagotovila smotnejše trošenje proračunskih sredstev in ki naj bi jih potrošniki proračunskih sredstev upoštevali. Pričeto akcijo za preusmeritev proračuna je treba nadaljevati in zaključiti pred sprejemom proračuna za prihodnje leto.

Skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja je prav tako pripravila predlog za spremembo finančnega načrta sklada zdravstvenega zavarovanja občine Domžale, ki predvideva znižani osnovni prispevek za drugo polletje 1965, ki znaša 8,50% oziroma 8% od osnov, ki so predpisane za obračunavanje prispevkov za socialno zavarovanje. Prav tako je skupščina komunalne skupnosti določila novo stopnjo dodatnega prispevka in v

zvezi s tem novo pórpečje stroškov za zdravstveno zavarovanje na zaposlenega zavarovanca. K obema sklepoma skupščine komunalne skupnosti je izdala občinska skupščina svoje soglasje. Prav tako je skupščina sprejela odlok o določitvi premije kmetijskih proizvajalcev in o določitvi dela prispevka, ki ga plača skupščina občine Domžale v sklad zdravstvenega zavarovanja kmetijskih proizvajalcev za leto 1965. Sprejet je bil še predpis, ki ureja čiščenje in pregledovanje kurilnih naprav, odlok o spremembi občinskega prometnega davka in odlok o spremembi odloka o socialnih podporah. Nadalje je skupščina pooblastila svet za blagovni promet, da lahko zniža cene določenim artiklom, ki jih sicer določa občinska skupščina. Poleg potrditve stauta krajevne skupnosti Češnjice, izdaje poročta občinski gasilski zvezi Domžale, imenovanja nekaterih članov v upravni odbor sklada za pospeševanje telesne kulture, razprave v zvezi z ustanovitvijo in financiranjem poklicne kovinske šole v Kočevju, sklepa o razpisu mesta sodnika občinskega sodišča Domžale, je skupščina poslušala poročilo občinske komisije za družbeni nadzor, ki je pregledala poslovanje organov upravljanja v Strokovnem izobraževalnem centru Domžale in v zvezi s tem prejela določena priporočila. Nadalje je ta komisija obravnavala stanje v obrtnem podjetju Mizarstvo Domžale in predlagala, da se proti odgovornim v podjetju uvede preiskovalni postopek, ker so bile ugotovljene precejšnje nepravilnosti. Skupaj s svetom za industrijo je ta komisija obravnavala tudi primer podjetja Melodija Mengoš, ki ga je tudi skupščina še posebej obravnavala na podlagi poročila posebne komisije, ki je proučila njegovo poslovanje. Po obširni razpravi je skupščina sklenila, da so potrebne v podjetju po odstopu direktorja še nadaljnje kvalitetne kadrovske spremembe in da se izda podjetju poročitvo za zapadle kredite najdlje do konca tekočega leta, si čimer se daje samoupravnim organom in kolektivno možnost, da izboljšajo stanje podjetja, v nasprotnem primeru pa bo treba sprejeti predlog sveta za industrijo za uvedbo prisilne uprave.

Rekonstrukcija ceste Zelodnik-Moravče

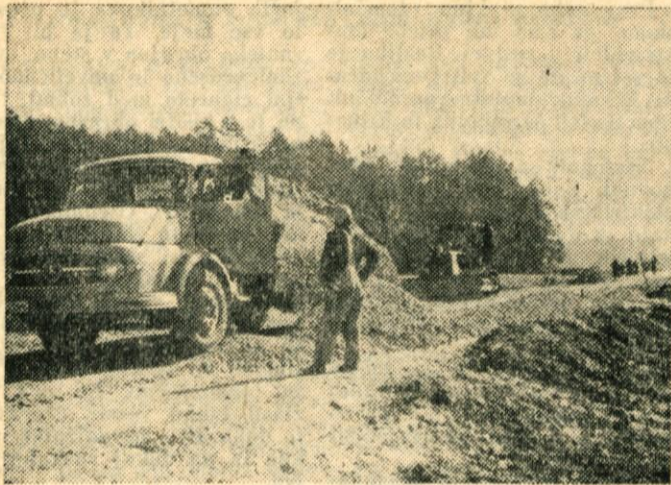
Rekonstrukcija ceste Zelodnik-Moravče je bila že dolgo dobo prikazovana kot nujnost, ki jo narekuje nadaljnji razvoj gospodarstva, turizma in prometa. S tem v zvezi so se v zadnjih 20 letih zvrstile razne variante trase za rekonstrukcijo ceste. Z izgradnjo cestnega obseka Drtija-Kadrše in s povečanim eksploatiranjem

rudnih zalog ter z razvojem turizma, se je promet na tej cesti razvil že do take stopnje, da cesta ne bi zdržala več obremenitev, ogrožala bi varnost prometa in ljudi, vzdrževalni stroški pa so narasli do takih meja, ki že zdaleka niso več ekonomsko opravičljivi.

Prav tehnični razlogi zahtevajo rekonstrukcijo te ceste, ki

Občinski center za napredek gospodinjstva v Domžalah bo organiziral v okviru Delavske univerze v zimskih mesecih tečaj za gospodinje. Program tečaja bo obsegal področje prehrane, ureditev in vzdrževanje stanovanja in sodobno oblačenje.

Prijave sprejema Delavske univerze v Domžalah, Kolodvorska 9 do 30. oktobra 1965.

Davna želja Moravčanov, sodobna cesta, se uresničuje. Letos bo moderen asfaltni trak prišel do Krtine, v naslednjem letu pa je želja vseh, da bi se še bolj približal Moravčam.

bo rešila številne prometne probleme, olajšala in omogočila boljšo prometno povezavo prebivalstva z ostalimi kraji, ugodnejše zveze delavstvu, ki je zaposleno v industrijskem področju, odprla moravsko dolino rekreacijskemu turizmu, boljšemu izkoriščanju rudnih bogastev moravske doline in zasavskega bazena, obenem pa povezala vsa naselja ob tej cesti z njihovimi gravitacijskimi centri.

Rekonstrukcija ceste v dolžini okrog 10 km bi stala po današnjih cenah 950 milijonov dinarjev. Zato je že investicijski program predvideval rekonstrukcijo ceste v etapah. Prva etapa znaša od km 0,00 do km 1,517 104 milijone din, dela pa je na podlagi zbiranja ponudb prevzelo podjetje »Slovenija ceste«, kot najugodnejši ponudnik. Investitor je skupščina občine Domžale. Dela na tem odseku so v teku.

Aktualni intervju

Kako poceni je (vajenska) delovna sila?

Ze pred meseci je občinska skupščina razpravljala o položaju in problemih učencev v gospodarstvu — o vajencih. Občinski komite Zveze mladine Domžale pa je te dni objavil podatke iz ankete o vajencih, ki je zajela tako vajence same kot tudi delovne organizacije, ki jih zaposlujejo. Zaprtili smo predsednika ObK ZMS Janeza Cerarja, da nam odgovori na nekaj vprašanj v zvezi s to anketo!

— Zakaj ste izvedli to anketo prav v sedanjem času?

»S to anketo smo hoteli dobiti predvsem točne podatke o pogojih dela in življenja učencev v gospodarstvu v naši občini, obenem pa opozoriti na dokaj perečo problematiko vajencev ne samo občinsko skupščino samo, ampak predvsem tudi podjetja in privatne obrtnike. Anketo smo izvedli v mesecu juliju zato, ker je nastal po uveljavitvi temeljnega zakona o delovnih razmerjih tak položaj, da so se podjetja in zasebni obrtniki branili sprejemati v uk nove vajence, obenem pa je nastal tudi precejšen odpor proti novim višinam nagrad za vajence.«

— Kako je potekala anketa?

»Anketa, na katero so odgovarjali vajenci, je zajela od 176 registriranih 146 učencev v go-

Razgovor s predstavnikom ObK ZMS Janezom Cerarjem

spodarstvu. Razlika gre na račun tistih, ki so bili ob času anketiranja bolni ali na dopustu. Zaradi primerjave in objektivnosti smo izvedli še dodatno anketo, ki je zajela vsa podjetja, ki zaposlujejo vajence, ne pa obrtnike. Ti verjetno ali ne bi dali pravih podatkov (saj jih tudi v podjetjih ponekod niso) ali pa sploh ne bi hoteli odgovoriti nanjo. Da bi bilo verjetno tako, nam kaže primer, ki se je pripetil ob anketiranju vajencev pri obrtnikih. Neki obrtnik iz Mengša nam je zabrusil: »Ja, kaj pa sploh mislite s tem, Saj boste vso mladino, pofrderbali s tem. Naš (vajenec op. p.) mora delati, nima časa izpolnjevati te neumnosti. Ali sploh veste, da imamo gospodarsko reformo. Prej ste »ta star« dinar za furali, zdaj boste pa še ta novega.« — Brez komentarja! Zal je še precej takih, ki tako mislijo, nekateri, ki niso tako kratkovidni, pa že plačujejo nagrade po novem — »in še kakšnega jurja mu primaknem če je priden«, je dejal eden izmed njih.

Kljub anonimnosti se vajenci pri nekaterih obrtnikih niso upali odkrito odgovoriti na

Nekaj tehničnih podatkov o elementih ceste. Administrativno spada cesta med ceste III. reda, ki pa jo upravlja skupščina občine Domžale, po tehničnih predpisih pa spada med ceste za mešani promet in je klasificirana kot hribovita cesta. Trasirni elementi, ki se upoštevajo pri rekonstrukciji: računsko hitrost 80 km/h do Moravč, krivine ceste so v tej hitrost, razen priključka v Zelodniku, prilagojene. Širina vozišča je 6 m + 1 m bankine obojestransko, torej je celotni planum ceste 8 m. Maksimalni vzpon 6 % ni dosežen, kar je ugodno. Prečni pregib je enostranski in znaša v krivinah R 1000 m in 1500 m maksimalno 2,5 %. Pregledne berme so 95-metrške, kar odgovarja hitrosti 80 km/h. Na gornji ustroj, sestavljen iz 50 cm tampoza in 20 cm monta plasti (prav tako iz gramoza) preide 8 cm plasti iz bituminiziranega gramoza in 2 cm asfaltbetona.

In perspektiva? Občina Domžale nima dosti sredstev, da bi lahko v doglednem času rekonstruirala cesto v celoti. Zato bo nujno, da poišče še nove sponzorje, predvsem tiste, ki jim je na tem, da se razširi turistična dejavnost in katerim cesta služi kot sredstvo za hitrejši dvig proizvodnje.

— Kaže se močan razkorak v nagrajevanju med vajenci v zasebnem in družbenem sektorju, saj znaša povprečna nagrada v zasebnem sektorju za vajence tretjega letnika (po uveljavitvi TZDR! — kje si delovna inšpekcija!) 9500 dinarjev, v družbenem sektorju, pa za prvi letnik 16.432 dinarjev, tretji letnik pa 21.453 dinarjev. Značilno je, da so v TAMIZ vajenci najprej dobili nagrade povišane, v juniju pa spet po starem. Zanimivo bi bilo slišati argumente DS tega podjetja za ta ukrep, ki je protizakonit.

— Podjetja so odgovorila, da vajenci povprečno — po letnikih — dosegajo naslednji odstotek produktivnosti v primerjavi s kvalificiranimi delavci:

1. letnik 10—36 % (različno)
2. letnik 20—60 %
3. letnik 40—80 %.

Vajenci pa navajajo precej višje odstotke. Kadrovska služba Induplati je navedla celo, da se produktivnost od prvega letnika do tretjega letnika poveča samo za 4 %. Tudi značilno, rjetno!

Podjetja zaposlujejo samo moške, razen Napredka (ta ima 51 vajenk) nima nobeno podjetje niti ene vajenke. Očitna diskriminacija — in pa tudi nezanimanje mladine za določene poklice, ki so v izumiranju.

— 95 % vseh anketiranih meni, da bodo dobili na svojem učnem mestu dovolj znanja za delo v bodočem poklicu.

— 33,33 % vseh jih po končanem rednem delovnem času še dela za hrano.

— 44,44 % vseh vajencev izhaja iz delavskih družin, 12,74 odstotkov pa iz uslužbenskih.

— Le 7,69 % vajencev plačujejo stroške prevoza podjetja (uslužbenci prejema povračilo skoro v celoti!)

Sicer pa lahko zaključimo na podlagi omenjenih in drugih podatkov, da:

— v mnogih primerih vajencev še ne nagrajujejo po določbah zakona o delovnih razmerjih,

— podjetja nimajo izdelanih načrtov o izobraževanju vajencev, lastne šolske delavnice nimajo (razen delno v Induplati) še nikjer,

— le en vajenec sodeluje v organih samoupravljanja,

— mnoga podjetja in obrtniki sploh niso resno vzeli določb Zakona.

Zato bi bilo — poleg drugega — potrebno po mnenju ObK ZMS sprejeti okvirne predpise o višini nagrad po posameznih strokah, ker so OD precej različni v različnih strokah.

Ostale predloge in zaključke bomo dali v razpravo občinski skupščini in DS podjetij v naši občini.«

vprašanja, vendar teh primerov ni bilo toliko, da bi to vplivalo na zanesljive rezultate ankete.«

— Rezultati?

»V zasebnem sektorju je 28,67 odstotkov vseh vajencev, ostali so v družbenem sektorju.

Po strokah je največ vajencev v kovinski 37,06 %, avtomehanični 23,07 % in trgovski 23,07 %.

Iz podatkov je razvidno, da jih je od 146 anketiranih 73,42 odstotka uspešno končalo osemletko, kar kaže, da so imeli tudi tisti brez dokončane osemletke doslej nekaj možnosti za uk. Zanimivo je, da hodi le 37,14 % vajencev v šolo v Domžale, ostali pa v Ljubljano oz. drugam, kar otežuje njihove pogoje učenja in njihov materialni položaj.

— Na delovno mesto se največ vozijo s kolesi in z avtobusom.

— 7-urni delavnik jih ima 33,76 %, 8-urni 65,46 % le en vajenec je navedel, da mora delati več kot 8 ur, čeprav vemo, da je takih primerov več.

— Na vprašanje, če opravljajo dela, ki ne spadajo v njihov poklic, jih je odgovorilo z »da« 17,75 %, vendar vse kaže, da je ta odstotek dejansko višji, kar smo tudi sami ugotovili ob času anketiranja.

Ali smo res za preveč „kulturni“?

Ze nekaj let opazamo v kulturnem življenju v naši občini, posebno še v samih Domžalah, precejšnje mrtvilo. Nekateri pravijo, da ljudje nimajo več zanimanja za amatersko uestvovanje v kulturno-umetniških društvih, češ da raje sedijo doma pred televizijo in radio aparatih, da vsak gleda samo, kako bo čim več zaslužil, da ... Skratka, kultura da je v zatonu. Ker nas je zanimalo, kaj meni o tem občinski svet Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Domžale, smo zaprosili tovariša Andreja Zajca za kratek razgovor. Andrej je tajnik tega sveta.

1. Verjetno bo zanimalo širši krog naših bralcev: Kakšni so obeti za bližnjo kulturno sezono v domžalski občini?

»Mislim, da ne bo pretirana ocena, če pravim, da se nam na področju dramatike v naši občini spet bližajo dobri, stari časi, ko so skoraj v vsa ki vasi pozimi dali vsaj eno igro. Te dni so se nekatera društva že začela pripravljati za prve premiere. Letos se bo po nekajletnem premoru spet prebudilo kulturno življenje v Ihanu, Trzinu, Dragomlju in še kje.

V zadnjih letih se je pokazalo, da denar ni vse, da je najvažnejše veselje do amaterskega dela, saj so društva imela denar, pa kljub temu niso pokazala nobene aktivnosti.

Na glasbenem področju bodo tudi letos aktivni, moški pevski zbor iz Lukovice, ki je pred kratkim nastopil v radiu, mešani pevski zbor iz Domžal, mešani zbor iz Moravč, zbor upokojencev iz Domžal in okolice, občasno pa dela tudi zbor v Radomljah. Vsi ti zbori se bodo med drugim predstavili tudi s samostojnimi koncerti, spomladi pa bomo organizirali tudi revijo teh pevskih zborov, ki se bo pridružila dosedanjim revijam mladinskih pevskih zborov, revijiihalnih orkestrrov in zabavnih orkestrrov občine Domžale. Vse te revije bodo pregled dela teh amaterskih kulturnih skupin v zimski sezoni.

Sicer pa bo pripravil več samostojnih večerov tudi Zavod za glasbeno izobraževanje iz Domžal. V Domžalah in okolici bi radi gostovali tudi kvalitetni pevski zbori iz Ljubljane in celo iz Beograda, vendar imamo za taka gostovanja na razpolago premalo sredstev.

2. Kako bo občinski svet pomagal društvom pri njihovem delu?

»Dramskim skupinam bomo skušali pomagati predvsem pri izbiri repertoarjev, pa tudi pri izvedbi sami (režija, scenografija, kostumi). Želim opozoriti predvsem, da se društva preveč trdovratno oklepajo nekaterih znanih del (Domen, Sosedov sin, Divji lovec itd.), češ da ljudje edino te radi gledajo. Mislim, da je že čas, da nekatera društva prenehajo z zgolj »kmečko romantiko« in da poleg omenjenih del vključijo v svoj repertoar še kaj sodobnejšega, saj so se ljudje navsezadnje že naveličali enih in istih del.

Če nam bo uspelo, bomo organizirali tudi občinsko dramsko sekcijo, ki naj bi pomenila stimulacijo društvom pri njihovem delovanju. Dodal bi rad še, da je poleg izbire najvažnejša kvalitetna izvedba — to pa le težko srečamo v naši občini.

Menim tudi, da bi se morali enkrat dokončno zneniti kakšen naj bo vrstni red in kvaliteta teh osrednjih prireditev v poletni mrtvi sezoni (Rokovnjaški tabor, Adam Ravbar, Pod svobodnim soncem). No, o tem pa kdaj drugič več besed.

»V mali dvorani Zavoda za glasbeno izobraževanje bomo organizirali vsakih 14 dni glasbeno ali literarno prireditev ali likovno razstavo. Kolikor bomo dobili dovolj igralcev, bomo postavili na oder tudi eno ali dve moderni deli.

V načrtu imamo tudi ustanovitev centralnega močnega kulturnega društva v Domžalah, ki bi skrbelo za celotno kulturno dogajanje v Domžalah, pomagalo pa naj bi tudi drugim društvom v občini.

Prilavljate kakšno prese- nečenje?

»Morda bo koga razveselila vest, da se prav te dni pogovarjamo o razširitvi dejavnosti Zavoda za glasbeno izobraževanje tudi na področje plesne, baletne in ritmične vzgoje. Poseben oddelek naj bi prevzel organizacijo plesnih tečajev (tudi za odrasle), tečajev za izarazit ples in ustanovil letos ali drugo leto tudi sekcije za športni ples. S tem bo zavod najbolj zavrnil tiste (neupravičene!) kritike, ki mu odrekajo upravičenost obstoja in razvoja.

Franci Gerbec

„V kinu smo videli“

Zlasti zahodni svet preplavljajo različne senzacije, afere in škandalji filmskih in nefilmskih ljudi. Kaže, da brez njih tudi pri nas ne moremo več biti. Celu v tako majhnem mestu, kot so Domžale, imamo svojo aferico. Aferico imeno-

vano »Skorpion«. In če je ta aferica s področja kulture, je to še posebno zanimiva zadeva.

V marsikaterem filmu smo že videli, kako besna in razočarana publika obmetava nastopajoče s paradižniki in z več ali manj sočnimi kletvicami,

Prav tako v kinu (domžalskem) pa smo tak prizor lahko videli v resnici. Razlika je le v tem, da so vrli Domžalčani konvencionalnim paradižnikom dodali še jabolka in krompir.

Nastopali so »umetniki« imenovani Skorpion. Ansambel električnih kitar. Da se zavedajo svojega »visokega kvalitetnega nivoja« in »enkratnega umetniškega poslanstva«, o tem ni bilo nikakršnega dvoma; vsaj po njihovem obnašanju sodeč ne.

Res predstava se je začela solidno. Pred polno dvorano; kakor vedno ob slabih prireditvah! In pred oglušujočimi zvočniki.

Vendar, obnašanje nastopa-

jočih »umetnikov« je presega- lo vse meje. Ta je bil ignorantsko obrnjen v steno, oni je z dolgočasno in naveličano valjal cigareto med zobmi, tretji pa je s kislim obrazom praskal po kitari in tako izpraznjeval svojo, z emocijami nabito »umetniško notranjost. Zavrela jim je kri. Gledalcem namreč. In če so začeli metati paradižnike in sadje iz bližnjih vrto v izvajalce, smo tega lahko samo veselili; dokazali so namreč, da jim kljub vsemu še ni vseeno kaj gledajo, da jim še ni usahnil čut za lepo in blagovžno. In tega smo zlasti lahko veselili, čeprav so to dokazali s paradižniki v rokah in na dokaj ruskalen način.

Letovanje otrok v Makedoniji

11. julija letos so odpotovali na letovanje v tabor »Sutjeska« v Makedonijo pionirji pionirskega odreda »Mirana Jarca« s I. osnovne šole v Domžalah in sicer 5 pionirjev in 5 pionirk kot najbolj zaslužni pionirji tega odreda.

Zveza prijateljev mladine občine Domžal, je bila pobudnik za organizacijo tega srečanja pionirjev v bratski republiki Makedoniji.

V taboru »Sutjeska« letuje vsako leto iz vsake republike po 10 pionirjev. Letošnji izbor pionirskega odreda I. osnovne šole kot edinega iz naše republike nam je prav gotovo v ponos.

Zbrana desetčlanska skupina se je pridno pripravljala za tritedensko počitniško življenje s samostojnimi recitacijami, deklamacijami, nastopi in drugimi posebnostmi. Utrdili so poznavanje kulturnih ter zgodovinskih znamenitosti svojega kraja in republike, kjer

so preživljali v družbi svojih sovrstnikov različnih narodnosti tri tedne. Potrudili so se tudi, da so spoznali pomen bitke na Sutjeski in zgodovino NOB v svojem domačem kraju in republiki.

Vrsta telesnovzgojnih dejavnosti, tekmovanj in drugih aktivnosti je še dopolnila pestrost in pripomogla k zdravi zabavi in razvedrilo pionirjev.

Tabora »Sutjeska« na Ohridu so se letos udeležili naslednji pionirji: Šme Marta, Logar Marta, Urbanija Vida, Starin Anica, Smolnikar Marta, Matičič Božo, Vodopivec Milan, Kaplja Bojan, Kovačič Vasja in Grudlin Ivo. Vodila in spremljala jih je iz Domžal do Ohrida tovarišica Ela Košir.

Udeležbo je omogočil občinski odbor Zveze prijateljev mladine Domžale, ki je dal tudi prispevek za sodelovanje v tem taboru, kjer se sestaja mládna vseh jugoslovanskih narodov.

Prodaja rib v Domžalah

Na javni tribuni, ki jo je organiziral MO SZDL Domžale, je bilo razpravljano kje, kdo in kako naj bi organiziral prodajo rib v Domžalah. Pridojni upravni organ SOB Domžale si je na predlog teh priporočil prizadeval organizirati to prodajo, toda žal ni uspel.

Prodaja rib v Domžalah je postala še bolj pereča ob podražitvi mesa toplokrvnih živali (teletine, govedine, itd.). Zato je o tej zadevi razpravljala skupščina občine Domžale in oddelek za gospodarstvo je ponovno sprožil vprašanje oskrbe prebivalstva z ribami. Raziskave so pokazale, da organizacijo prodaje rib onemogoča pomanjkanje poslovnih prostov.

Najprimernejši prostor bi bil v bivši mesnici Ludvika Flerina, v Stobovski 2. Ta pa je ne da v najem, češ, da bi prodaja rib povzročala smrad v okolici ter da so proti prodaji rib v njegovi mesnici tudi sosedje. Ker imamo v Domžalah vodovod in kanalizacijo, ki omogočata izplakovanje, bi se vse te nevspečnosti prav gotovo dale odstraniti!

Lastnik lokala je zaposlen pri Trgovskem podjetju »Napredek«, a sin pri prodaji mesa, in ker bi bilo to podjetje najprimernejše tudi za organizacijo prodaje rib, smo prepričani, da bi se ob dobri volji le mogla najti rešitev, ki bi bila v korist potrošnikov.

Trgovsko podjetje »Napredek« Domžale sprejme kurjača za centralno kurjavo v zgradbi Ljubljanska cesta 64.

Obseg dela, dolžnosti in nagrada za opravljeno delo po dogovoru in pogodbi.

V poštev pridejo tisti, ki jim to delo ne bi bil edini in glavni vir dohodkov.

Namenska izkoriščenost lokalov

Prispevek k uresničevanju načel reforme

V razpravah o izvajanju načel gospodarske reforme postaja vse pomembnejše vprašanje, od kod dobiti več sredstev za občinski proračun. Z uvedbo prometnega davka in trgovini na drobno postajajo trgovine vse bolj zanimive za gospodarstvo občine, ker s prometnim davkom neposredno vplivajo na višino sredstev občinskega proračuna. Na osnovi tega smo začeli ugotavljati, če niso morda tudi v tem na območju Domžal skrite rezerve. Po prvem pavšalnem pregledu, kateri prostori so uporabljivi za trgovinsko dejavnost, smo ugotovili, da sta dva lokala nenaamensko izkoriščena:

Služba pravne pomoči in prostor, v katerem razvijajo svojo dejavnost Mestni odbor

SZDL kot najemnik, občinski odbor RK in mestne organizacije ZZB NOV. Zato smo se začeli pogovarjati o tem, da bi preselili službo pravne pomoči v »občinsko hišo«, mestni odbor in ostale koristnike pa v hišo občinskih političnih organizacij, Kolodvorska 6, ker bi se v tej stavbi dali prostori najracionalneje izkoristiti. Če izvzamemo Delavsko univerzo, ki je zelo na tesnem, ima v L. nadstropju praktično vsak uslužbenec svojo pisarno s povprečno površino 20 m² površine. S smotrnejšo razporeditvijo bi se verjetno dalo nekaj prostora sprostiti, posebno ker sta obseg in narava dela teh uslužbencev taka, da pogosto več kot polovico svojega dela opravijo izven svoje pisarne.

V Grobljah je bil v septembru seminar za profesorje in študente z dvanajstih različnih ameriških koledžov. Namen seminarja je bil, da udeleženci spoznajo naše ljudske običaje in da se seznanijo z našo družbeno ureditvijo. V tovarni Induplati so se pogovarjali s predstavniki samoupravnih organov podjetja, v Ljubljani pa so obiskali univerzitetne ustanove ter si ogledali zgodovinske znamenitosti mesta. Na sliki so ameriški študentje, ki na prireditvi v Grobljah pojejo slovenske pesmi

Kako je s turizmom pri nas?

Mnogo se razpravlja o tej donosni veji gospodarstva, ki prinaša tako krajem, kakor celoti zelene dinarje in tudi devize.

Prav zato sem v prostem času obiskal večja naselja in kraje z namenom, da ugotovim, kako smo pripravljene sprejeti in pogostiti skozi našo komuno potujoče goste. Vredno je pohvaliti nekatera naselja, kajti po vrtovih so cvetele prekrasne cvetlice, okna pa so bila okrašena z lončnicami, kar daje kraju prijeten videz. Kot anonimni potnik pa sem se ustavil tudi v nekaterih gostiščih. Imel sem priložnost videti marsikaj, kar ni bilo v redu. Kraj naj danes zamolčim, v bodoče pa ga bi bilo dobro objavil, ako se stanje ne spremeni. Občutek sem imel, da je v tem naselju neka slovesnost, kajti obisk gostišča se mi je zdel nenavaden. Pripomnim naj, da v tem kraju še ni vodovoda. Vstopil sem v lokal in naročil brizganec. Pridna natakarica je vzela kozarec ter ga splaknila v zato pripravljenem škafu, v katerem je bila že gnojica, a ne voda. Zelel sem ji to prepričati, toda bila je prehitra in tako sem pil iz kozarca, ki v tej vodi ni bil umit ampak onesnažen. Kakšen vtis naj odnese iz takega gostišča gost pa naj bo to domačin ali tujec!

Nato sem pristal v Domžalah. Priznati moram, da nimam kaj posebnega pripomniti, le gneča je bila povsod tolikšna, da ne prideš zlepa na vrsto. Z avtobusom sem se nato zapeljaval v Mengeš. Pristali smo pred gostilno »Lovec«. Vstopil sem v lokal in takoj opazil lepo opremljeno gostinsko sobo. Nehote sem prečital cenik in vsa viseča opozorila gostom,

med njimi tudi »Vinjenim gostom se alkoholnih pijač ne servira«. Kar sem v tem gostišču doživel še nisem nikjer, je pa posnemanja vredno. Ob točilni mizi je stalo precej gostov, med njimi tudi kakih 25 let star človek z že precejšnjo količino alkohola in zahteval 2 del vina. Toda gostilničar ga je odklonil češ tj ga imaš že zadosti. Na ponovno zahtevo ga je gostilničar ostro premeril z očmi, ter mu dostavil — 2 del soda-vode, katero je popil, plačal in odšel. Tako naj bi se poslovalo v vseh gostiščih!

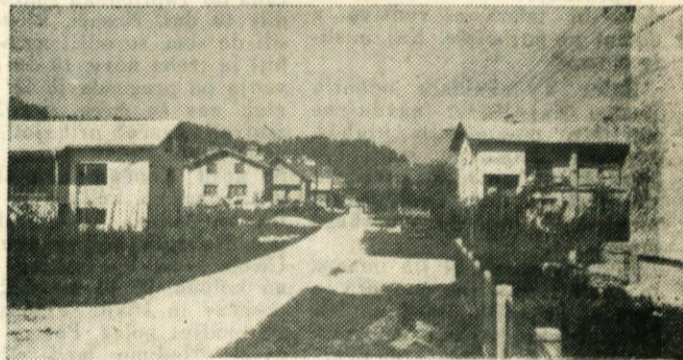
Od tu sem se namenil na priljubljeno izletniško točko — Dobeno. Ko sem prekoratil kamniti most čez potok Pšata v Loki, sem opazil v vodi dve mrtvi kokoši in na vprašanje, kaj je na tem, sem ugotovil, da je bila v vasi Loka kokošja kuga, ter da gospodinje mečejo poginule živali kar v vodo, s tem povzročajo nadaljnjo okužbo živali in ljudi.

Po razdrapani cesti sem se pripeljal na Dobeno, kamor zahajajo bližnji in daljni gostje v gostilno: »Pri Ručigaju«. Brez pretiravanja lahko priznamo, da je gost v tem lokalu dobro pogoščen pa za današnje razmere zmernih cenah.

Med potovanjem sem imel priložnost opaziti še marsikaj dobrega, pa tudi slabega, močnejša pa bi morala biti pri vseh gostinskih in turističnih delavcih zavest, da je turizem eden vedno važnejših virov dohodkov in da se bo treba v večji meri kot doslej prilagoditi željam in zahtevam izletnikov in turistov, kar bomo sicer kljub velikim možnostim in naravnim pogojem ostali le prehodno področje, smetano bodo pobrali pa drugi.

Eden izmed udeležencev seminarja v Grobljah, profesor Anderson je priredil v mali koncertni dvorani domžalske glasbene šole tudi javni koncert. Njegovo virtuozno obvladanje klavirja in čustveno podajanje posebno črnskih duhovnih pesmi je poslušalce navdušilo.

Tudi v Mengšu rastejo poleg stanovanjskih blokov ob Zadrufniški cesti številne stanovanjske hiše, ki si jih ljudje sami grade. Ta novi del Mengša še sicer ni v celoti urejen (ceste, vodovod), zaradi smiselne ureditve, lepih gradenj in skrbne nege okolice hiš pa je prav gotovo že sedaj njegov najlepši del.

Kaj je z domžalskim nogometom?

Pavlin Zule, predsednik NK Domžale

Kakor smo pred mesecem dni vprašali za domžalsko košarko, tako se moramo danes vprašati žal še za nogomet — Kaj je z domžalskim nogometom? Da bi dobili na ta in druga vprašanja čimbolj jasen in točen odgovor, smo povabili dolgoletnega športnega delavca in sedanjega predsednika NK Domžale tovariša Pavlina Zuleta, da nam nanje odgovori.

Vprašanje: Tudi za domžalski nogomet bi lahko trdili, da stagnira, če že ni v upadanju. Kje so vzroki za to, ko vemo, da so več ali manj dani vsi pogoji za uspešno delovanje kluba.

Zule: Po mojem mnenju je največja ovira za razvoj kvalitetnega nogometa v Domžalah dejstvo, da v občini obstajajo štirje klubi, ki imajo premalo delovnih članov v svojih upravnih odborih. Vsak izmed teh klubov ima le dva do tri nogometne entuziaste, na katerih leži vse delo, saj ni redke pojave, da ima en sam človek več funkcij. Jasno je, da bi ob širši podpori športnih delavcev iz Domžale in okolice nogometni šport v Domžalah zaživel povsem drugače.

Vprašanje: Tudi strokovno delo in tehnično vodstvo v občini ni najboljšo. Kaj mislite o tem?

Zule: V tehničnih odborih imamo največkrat navdušene navijače posameznih klubov, namesto strokovno sposobnih ljudi, ki bi jim bila posvečena vsa skrb za dvig kvalitete od pionirskih vrst do članskega moštva.

Redki trenerji, ki jih imamo, bi imeli v njih vso podporo in pomoč. To velja zlasti za NK Domžale, ki že leta ne more konstituirati dobrega tehničnega odbora.

Mladina, ki bi ji morala biti posvečena prva in glavna skrb, nima na razpolago sposobnih trenerjev, ki bi jih že od vsega začetka (od pionirskih moštev) strokovno pripravljali za po-

znejšje nastope v članskem moštvu.

Ce bi mladinci domžalskih klubov imeli vsaj enega trenerja, ki bi vztrajno in načrtno delal z njimi, bi se vrste nogometnega zaledja vsaj podvojile in v tej množici bi bila njuna posledica kvaliteta. Izkristalizirali bi se le igralci, ki bi predstavljali v prihodnosti članski igralski kader.

V bodočem proračunu občinske zveze za telesno vzgojo bi morali kadri tako nogometni kot ostali, predstavljati znatno postavko, saj do danes za dvig športnih kadrov ni bilo predvideno ničesar. Le posamezni klubi so si od časa do časa privoščili »udobje«, da so z zniž-

nimi funkcionalnimi stroški in z redkimi dotacijam posameznih gospodarskih organizacij uspeli zaposliti kakega trenerja. Res je, da so posamezni igralci uspešno končali tečaje za trenerje-amaterje v Rovinj, vendar pričakovanega za klub niso dali.

Vprašanje: Trenutna situacija v domžalskem nogometu.

Zule: Prizadevanja, da bi se v NK Domžale zbrali najboljši igralci domžalske občine so v glavnem uspela, vendar kljub resnosti in dobri volji trenerja in zaradi objektivnih težav (šola, popoldansko delo) pa tudi zaradi neresnosti in neodgovornosti posameznikov ni rezultatov, ki smo jih pričakovali. Verjetno je prišlo pri igralcih NK Domžale do padca v formi tudi zaradi psihološke

komponente prehoda v nižji tekmovalni razred.

Vprašanje: Vaše želje?

Zule: Komisija za športne igre pri svetu za telesno vzgojo skupščine občine Domžale bi morala čimprej pripraviti program razvoja celotnega nogometa v komuni s posebnim poudarkom na dvig vsaj enega kvalitetnega moštva in večje število ostalih nogometnih aktivov, ki bi tekmovali v občinskih tekmovalnih skupnostih. Zelja, da bi bilo sodelovanje mladine s sindikalnimi podružnicami tesnejše, do danes žal ni bila uresničena. Posamezne sindikalne podružnice so se vse preveč zapirale v lastni lokalni okvir in po nepotrebnem trošile znatna materialna sredstva.

Pismo s Himalaje

Gunza 4. IX. 1965

V ekspediciji, ki jo je organizirala PZS v nepalsko Himalajo, se kot člana nahajava tudi dva alpinista iz domžalske občine, zato se mi zdi dolžnost, da se tudi v »Občanu« oglasim. Težko bi bilo v nekaj vrstah opisati vsa doživetja, ki sem jih doživel v enem mesecu. Najbolj prav se mi zdi, da vam dam kot zapiske dveh dni iz mojega dnevnika.

29. VIII. nedelja

V Taplejungu smo. Dva dni smo morali čakati, da smo nabrali dovolj nosačev za našo prtljago. 150 ljudi nosi 4000 kg prtljage, toliko bomo predvidoma potrebovali za bivanje v večno v led in sneg okovanih vrhovih. Namenjeni smo na Kangbačen, visok 7902 m. Do sedaj na njega še ni stopila človeška noga. Ali bomo Jugoslovani res prvi, to je vprašanje ki nas muči že eno leto, toliko časa smo se namreč pripravljali. No, pa to sedaj ni glavno vprašanje. Vprašanje je dobiti dovolj dosačev, da bodo znosili vso prtljago na višino 4600 m, od tam naprej jo bomo morali sami. Od Darana do Tapleunga smo že hodili 10 dni. Nosači, ki so nosili do sem, so odšli nazaj, dobiti je treba nove. 10 dni potovanja po pragozdovih in džunglah nas še čaka. Ob 7. uri zjutraj so začeli prihajati. Vsak dobi paket težak 30 kg, ki ga bo nosil. Končno so prišli vsi, mislim toliko, kolikor je paketov in kolona je krenila na pot. Na čelu hodiva skupaj s Cicom. Kar lep pogled nazaj na kolono, ki jo sestavlja 135 nosačev in štirje šerpe pa mi »gospodje« poleg. Pot se strmo dviga. Hodimo med riževimi polji, ki se raztezajo visoko po pobočju hriba, videti so kot same terase, ki so naložene ena vrh druge. Koliko truda in znoja je bilo potrebno, da je bilo vse to narejeno z motiko in krampom, kajti do prve ce-

ste je 10 dni hoda. Sonce pa neusmiljeno žge, tako da vsa s Cocom vsa premočena. Pozno popoldne se ustavimo že na drugi strani hriba. Na juriš zavzamemo vaško šolo, ki je na višini 1900 m. Na dvorišču zložimo našo prtljago. V šoli je še pouk. Poučujejo upokojeni oficirji iz skupine Gurkov. Imajo samo en razred. Učitelj govori, otroci pa ponavljajo. Koliko dobrih talentov je skritih v teh glavah, ki pa žal ne bodo nikdar izkoriščeni. Nauče se pisati in računati, nato pa na riževa polja. Ne poznajo ne tehnike ne mehanizacije. Živijo iz dneva v dan in jutrišnji jutr ne briga. So veseli in srečni da živijo, ne vedo, da drugje obstaja boljše življenje in bolje je tako, kajti le tako so lahko srečni in veseli. Kuhar je skuhal večerjo, po večerji pade še pogovor o tem primitivnem pa vendar lepem in veselem življenju teh ljudi, potem pa spat. Jutri bo treba zopet ves dan pešačiti po vročem soncu. S tem ko ležem na ležalno blazino, je za mene dneva konec.

5. IX. petek

Napočil je 18. dan naporenega marša proti našemu cilju. Iz Amelasa, tako se imenuje samotni kraj kjer smo imeli postavljene šotore, in smo prenočili. Zjutraj kreneva s Cicom med prvimi, vendar nekaj nosačev je že pred nama. Strmo se dvigajo po travnatem pobočju navzgor. Skoraj ne morem verjeti. Spodaj pod nami se peni razdivjana reka Car-Cu. Nosači pa hodijo po ozki stezi, ki se vije med granitnimi bloki, vmes pa strme poraščene travnate oaze. Samo en napačen korak, samo ena sama mala neprevidnost in zgrmeli bi navzdol. Ni je sile, ki bi ga mogla ustaviti prej kot v reki, iz katere pa ne bi nikdar več prišel ven. Na višini 2500 m se strmina malo ubla-

ži in naekrat se znajdemo sredi koruznega polja, kjer stoji prijazna, čeprav revna domačija. Gospodinja nas hitro postreže s pravim čajem. Začnemo prihajati prvi nosači, med katerimi je tudi nekaj deklet, starosti jim človek nikdar ne more presoditi. Obležene so po domače, okrog vratu pa ima vsaka nakit. Poleg tega, da so zelo pridne in močne, so tudi očarljive in prikupne, kar škoda da ne znam nepalsko. Od tu naprej nas pot vodi po pragozdu. Trava je visoka čez en meter, vmes pa stoletna drevesa, ki nekatera ležijo že po tleh, tako da je teren komaj prehoden. Da pa je vsa stvar hujša, je na tleh vse polno pijavk. Ustaviš se za kratek čas in že mrgoli na čevlji in na hlačah vse polno majhnih živalic, ki vse iščejo najlažji dostop do gole kože in ko pridejo tja, je ni sile, da bi je odtrgala od sladke tekočine — človeške krvi. Ko pa se enkrat napije, se sama odlepi in zvali na tla, za en mesec ima dovolj.

Končno je tudi te etape konec. Utrujeni nosači zlagajo pakete na kup. Šotori, kjer bomo spali, so že postavljeni, kuhar je pa svojo umetnino že tudi začel, še malo in večerja bo gotova. Ko pa po trudapolnem dnevu ležemo k zasluženemu počitku, je vse tiho, le divja reka Gunza kola poje svojo enolično melodijo, za njo ni počitka. Le za kratek čas smo zmotili ta samotni kraj in ko jutri odidemo, bo ostala edina melodija teh krajev divja Gunza kola ki bo pela svojo pesem toliko časa dokler bo stal ta gorski svet.

BERITE IN DOPISUJTE V »OBČINSKI POROČEVALEC«